

"Primorski List"
izhaja vsaki 1., 10., in
20., dan v mesecu. Cen-
za celo leto 1 gl.
50 n., za pol leta 75 n.
Posamezne številke se
dobivajo v tabakarnah:
Nunske ulice in Šolske
ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konzorcij "Primorskega Lista".

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Naš položaj.

Vlada in Slovani.

Kakor strela z jasnega neba je zadeva vse Slovence novica, da je slovenoslovenski gimnazij v Celju razpuščen. Minister Gautsch, prijatelj Slovanov v obratnem pomenu, je bil svoj čas razpuščil gimnazij v Kranju in več njih na Českem, ter izdal ukaz, da se ne sme na gimnazije, v katere zahajajo večinoma Slovani, sprejemati več kakor določeno število učencev. Od njega izvira tudi visoka šolnina letnih 30, oziroma 40 gld., gotovo le iz namena, da se ubožnejšim slovenškim dijakom zapre pot do omike.

Posledica tedajnega postopanja ministra Gautscha je bila, da so staročeški poslanci pri volitvah zgubili skoraj vse svoje mandate. Njih dedičino so nastopili Mlađečni. Železni obroč tedanje večine je bil razbit. Česar židovski liberalci niso mogli doseči več nego deset let, je dosegel Gautsch z enim samim odlokom.

Tudi sedaj skušajo nemški židovski liberalci razpršiti večino; toda stvar jim ne gre od rok. Na pomoč jim je prišel Gautsch s tem, da je Slovencem zadal občutljivo zaušnico z razpustom celjske gimnazije. Dobre računi. Slovenci morajo sedaj vladu obrniti hrbet, če imajo le še kaj ponosa v sebi. In ponosni smo vendar še! Ako izstopijo iz večine potem je namen dosežen. Sedanja večina brez jugoslovanskih zastopnikov se spremeni v manjšino; privzeti mora torej še druge skupine, nemške liberalce, da bodo zopet večina.

Za Slovence je sedanji položaj nevaren, pa vendar ne tako, kakor se na prvi pogled dozdeja. Pomisli moramo, da nismo Slovenci do sedanj od vlade še čisto nič dosegli niti od sedanje, niti od katerekoli poprejšnje. Vse kar imamo, imamo z božjo pomočjo sami iz sebe, iz lastne moči, da proti volji dosedanjih vlad. Izgled: Istra, Koroško, Trst, Štajersko. Na Kranjskem in Goriškem stojimo boljši, ker vladu pri vsej svoji "dobri" volji nam ni mogla bolj nasprotnovati in nam več zabraniti, kakor nam je. Torej slabje se nam ne bode godilo, kakor se nam je, tudi če bi naši poslanci izstopili iz večine. Vendar je bilo treba vso stvar dobro premisliti.

Sestanek slov. hrv. državnih poslancev.

Zato so se 30. julija zbrali v Ljubljani vsi slovenski državni poslanci, eden Hryat (dr. Laginja je bil zadržan) in eden Dalmatinec. Kakor zastopnik tržaških Slovencev je bil naryoč g. Iv. Nabergoj. O sestanku se je izdala nastopna izjava. Na tem sestanku se je soglasno pripoznala nujna potreba, da se nerušena ohrani sedanja parlamentarna večina. Zbrani poslanci hočejo zvesto vstrajati v tej večini, dokler ostane zvesta načelom adresnega načrta, ki ga je sprejel zadnji odsek poslanske zbornice. Zajedno najostreje obsojajo parlamentarno obstrukcijo, ki je zaprečila ljudstvu toliko potrebne socijalne reforme, ter odločno odklanjajo vsako vladno premembu, ki bi v škodo slovanskih narodov pomenjala prijenjanje neopravičenim zahtevam v obstrukciji zdraženih strank.

Posebej so na sestanku zbrani poslanci spoznali za neobhodno potrebo, da izrekajo naslednje aktuelne zahteve slovenskega in hrvatskega ljudstva:

Celjsko vprašanje se mora čim najprej definitivno urediti v smislu opravičenih zahtev in kulturnih potreb štajerskih Slovencev.

Sedanjii vladni sistem na Primorskem se mora z ozirom na neznosne razmere slovenskega prebivalstva v najkrajšem času spremeniti, tem bolj, ker so se te razmere izza minolega zasedanja poslanske zbornice v vsakem oziru še poostrije.

Ob premembji v deželnem predsedstvu na Koroškem se mora vpoštovati opravičena zahteva koroških Slovencev, naj se deželnim predsednikom imenuje mož, ki bo pravičen obema v deželi bivajočima narodnostima.

Vlade, ki bi ne zadostile vsem takoj izraženim zahtevam, bi zbrani poslanci ne mogli podpirati. Konečno je poslanski shod sklenil sklicati v Ljubljano vseslovenski in istersko-hrvatski shod. Da se to izvrši, se je takoj izvolil stalni odsek, katerega členi so vsi v Ljubljani bivajoči državni poslanci. Vrh tega se je sklenilo, povabiti v ta odsek tudi kranjskega dež. glavarja in ljubljanskega mestnega župana.

Vsi sklepi poslanskega sestanka so se storili soglasno.

Vseslovenski shod

se bode toraj priredil v prvi polovici septembra. Na shodu bodo gotovo protestovali radi Celja in drugih krivic, ki se gode obmejnem Slovencem. Toda to ne sme biti edina točka. O Čehih vemo vsi kaj hočejo, namreč celoskupnost krone sv. Vinceta. O Nemcih tudi vemo kaj hočejo, biti namreč "Herrenvolk", kojim naj mi hlapčujemo. A o nas Slovencih vedo drugi kaj hočemo? Težko. Zato moramo glasno in jasno povedati naše zahteve, da se bo čnlo tje do Dunaja. Poglavitna točka na vseslovenskem shodu bodi: Narodni federalizem za nas Slovence. Ko je ustanovitelj našega lista stopil prvič na politično polje, je bilo njegovo geslo: Jaz sem federalist. Njegov glas je bil glas vpijočega v puščavi, in vendar mora vsak resen politik, kojemu je bodočnost naroda v srcu, priti do enakega sklepa. Slovenci iščimo v federalizmu svojo rešitev. Kaj je pa federalizem?

Sedajna vlad je centralistična, hoče vse narode in vse kronovine brez razlike enakomerno vladati, ne da bi posmislila, da to ni mogoče. Ali židovski liberalci ne poznavajo potreb narodov, negle svoj lastni žep in dobiček. Zato so oni centralisti v najstrožjem pomenu; ter nočejo ničesar slišati o vladu posameznih kronovin in narodov. Federalizem pa tira, naj se vlad razne kronovine in narode po njih potrebah in okolšinah.

Vlada je namreč tu, da pospešuje, ne pa uničuje blagostanje posameznih udov, oziroma narodov, kolikor dopušča to skupna korist vseh kronovin. Edino pametna vlad za nas Avstrije je ona, ki bi vladala federalistično.

Vseslovenski shod naj tirja za Slovence narodni federalizem. Združijo naj se slovenske pokrajine v eno skupino, ter naj se potem po primernih zakonih upravlja. "Südsteierische Post" je pred nedolgom časom imenovala to tirjatev utopijo. Celje naj jo poduči, da od Nemcev nimamo ničesar pričakovati. Tudi sedaj, ko so nomatije na Českem, ne piše skoraj nobeden list nemški, da bi bilo treba urediti jezikovne razmere tudi na jugu, nego samo na Českem, kakor bi nas Slovencev ne bilo na svetu. Torej vseslovenski shod tirjav: Za Slovence narodni federalizem. Ta tirjatev je zgodovinsko utemeljena. Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, deloma tudi Goriškem (Tolminsko) so bili dolgo vrst let združeni. Le polagoma so se razvile sedajne razmere. Kar je nekdaj bilo prav, zakaj bi sedaj ne bilo?

A s' se drugi razlogi, ki nujno tirjajo opreznost. Govori se, da se Bosna in Hercegovina združiti v najkrajšem času z Dalmacijo. Kaj potem pride, si lehko mislimo. Sedaj nas na Dunaju podpirajo Hrvatje, ali potem ne bo več tega. Ako pa še Čehi dosežejo svoj namen, ter se prenese njih delovanje v Prago, smo Slovenci obsojeni v smrt. Nemci se sicer žilavo branijo proti českemu pravu, ker vedo, če za sedaj preprečijo enakopravnost na Českem, jo najbržje preprečijo za vselej. Ali težko bodo zbranili Čehom pravice. Za nas Slovence pa to ne velja. Če se sedaj ne potrudimo, da se s českim pravljem reši tudi slovensko, smo zgubljeni.

Zato stopimo na dan z določnimi zahtevami, da ne ostanemo na cedilu, kadar se bodo naše notrajne razmere korenito spreminjavale.

Prvo je treba vedeti, kaj hočemo, drugič je treba hoteti isto doseči, tret-

jič vsa postavna sredstva porabit, da se doseže; — zadnji korak pride sam ob sebi.

Tretja poglavljata točka na shodu bodi: Pravična uredba jezikovnih razmer v šoli, uradu in drugod. Slovenci nimač proti temu, če bode poleg slovenščine v slovenskih pokrajinah tudi nemščina v veljavi. Ali krivično je sedaj, da se nemščina šopiri, slovenščina pa prezira, da se v izključno slovenskih krajin uradije izključno nemški, kakor na na Goriškem skušnja uči.

Slednji ne pozabimo tudi naših verskih potreb povdarjati. Ako se bodo držali vere, ne propademo. Zato naj vseslovenski shod slovensko izjavi, da hočemo Slovenci kot verni katoličani živeti in umreti. Temu naj pa sledi tudi dejanje v pravem verskem duhu. Potem smemo reči, zaupajoči v božjo pomoč in žilavost našega naroda: "Vremena Slovencem bodo se zjasnila!"

Dober svet.

Nedavno dobim slučajno v roke "Corriere di Gorizia", kateri pripoveduje, da so v nekem laškem mestu naše dežele slovenski fantje s petjem v svojem "barbarskem" jeziku mirne meščane izzivali.

Koliko je na tem resnice, ne vem in ia tudi nočem preiskovati.

Omenil sem ta dogodek le zato, ker nam kaže strastno in plamteče sovraščvo "Corrierovo" do našega jezika, katerega prišteva barbarskim.

To je že vrhunec nestrnosti. Hujšče ne more iti. Kam pridemo po tej poti? Ako bi šlo po volji "Corrierovi" in drugih sorodnih mu listov, ki so v ložini službi, bi se moral Slovenci in Italijani kar na ulici in kjer koli se srečavajo drug drugega pobaviti in uničevati. To bi bilo veselje framasonov! Kdo bi imel pa pri tem največji dobiček in žetev? Nihče drugi nego voditelji lože, židje in njihovi sodružni, socijalni demokratje.

Temu, ne le Slovencem, ampak tudi Italijanom nevarnemu narodnemu sovrašču se moramo upreti s vso silo. Kako pa?

V prvi vrsti so poklicani to storiti oni, ki priznavajo ena in ista katoliška načela, naj že bodo slovenske ali italijanske narodnosti.

Po naši sv. veri smo vsi bratje, pozvani, da med seboj v ljubezni, slogi in edinstvu živimo. "Ta je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, je reklo naš Odrešenik svojim učencem.

Hočemo biti tudi mi pravi učenci našega božjega Učitelja, moramo ljubiti drug drugega, moramo si biti pa tudi pravični.

A, žali Bog, da prevelika ljubezen lastne narodnosti mnogokrat tudi sicer dobre katoličane preslepi, da ne morejo biti drugemu narodu pravični.

In iz tega omejenega stališča presojajo vse. Nič ni n. pr. pravičnejšega kakor zahteva slovenske šole za slovenske otroke v Gorici. In vendar vidimo, da so tudi katoličani v mestu in zunaj mesta tej zahtevi nasproti. Zakaj? Zato, ker menijo, da je prav in pravično, da varujejo "italijanski" značaj mesta in da bi bila njim velika krivica, kar je nam pravica.

Istotako zagovarjajo načelo, da v mestu mora ostati v veljavi izključno italijanski jezik tudi za Slovence v vseh uradih, ker to je njih posestno pravo, in ker je bilo tako že od pamтивka.

Nasprotno pa nočejo priznati Slovencem posestnega prava, da se še nadalje propoveduje in poje v cerkvah v slov. jeziku, mariveč popolnoma odobrujejo, da se slovenščina iz cerkve pojavi.

Vsega tega je kriva prepričana ljubezen do lastnega jezika in naroda. Dalje, ako je katera javna služba razpisana, se ne vpraša po tem, jeli dočišči prosilec vreden in zmožen, jeli zna potrebne jezike, ne, narodni prepričanje zahtevajo: mož naše narodnosti se mora ona služba podeliti.

Uredništvo in upravnštvo mu je v Gorici, *Nunske ulice št. 10.* — Nefrančovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnštvo sprejema oglase in naznania po pogodbi.

Od tod izvira strah, da bodo v letini v uradih ali šolah sinovi jedne ali druge narodnosti; od tod pride, da se nekateri "katoliški" Italijani rajše bratijo in vežejo z očitnimi sovražniki vere in cerkve, ker imitalijanske krvi, nego da bi Slovencem prisnali evnopravnost.

Potem ni nobeno čudo, da triumfajo sovražniki naše sv. vere, da vlada povsod loža, da ubogo krščansko ljudstvo, slovensko in italijansko, židje izkorisčajo in izzemajo in po vrhu še zasmehujejo.

Skupnemu sovražniku se moramo skupno, rame ob ramo v bran postaviti. Naj nas ne loči narodnost ali jezik. Bodimo Slovenci ali Italijani, nič ne de, vsmo sinovi enega in istega nebeskega Očeta, vsmo katoličani, vsmo bratje. Zedinimo se, ljubimo se!

Kaj nas pa loči? Kaj je vzrok, da smo si tudi katoličani razne narodnosti nasproti in mrzli drug proti drugemu? Menimo, da jeden poglavljajtejših vzrokov tej mržnji je neznanje jezika drugega naroda, s katerim smo v vedni dotiki.

Jeli ni čudno, (da ne rabimo ostrejšega izraza) da se morata pri nas dva sodeželana ali dva someščana, Slovenec in Italijan, ako se hočeta kaj pogovoriti, posluževati tujega, nemškega jezika?

Tuji jezik je pa med nami tista stena, ki nas loči, ki nam brani, da drug drugemu prav ne zaupamo, in da ne moremo iz srca v srci govoriti. Ako bi bili vsmi deželani veči obema deželnima jezikoma, Slovenci italijanskemu, Italijani slovenskemu, in bi v mejsebojnjem občevanju oba jezika tudi dejanski rabili, kmalu bi se izgubila iz naših src mrzota do drugorodnikov, zlagoma bi začeli se približevati, drug drugega spoštovati in ljubiti.

Jezik naš veže na domovino, jezik nas more tudi zediniti in spraviti.

Zatoraj delujmo vsmi na to, da se mladina prej ko mogoče začne učiti tudi drugi deželni jezik. Toliko jezikov, živilih in mrtvih, se učijo dijaki na naših srednjih šolah, a najpotrebnejša domaća jezika pa ne. Naši srednješolci znajo nemški, francoski, celo angleški se uče, drugega deželnega jezika, kogega bodo v javnem življenju kot duhovniki, zdravniki, odvetniki, sodniki, trgovci in uradniki vsaki dan rabili, ne, tega se ne učijo. Ali toraj ne zahteva že zdrav razum, še bolj pa praktično življenje, da bi se moral na naših gimnazijah in realkah upeljati obližnati pouk obeh deželnih jezikov, za Slovence italijanski in za Italijane slovenski.

Ako bi osobito Italijani do dobra poznali naš jezik in se mu priučili, potem gotovo bi ga ne zaničevali in psovali kot barbarskega. Barbari so bili starim Grkom in Rimljani vsmi drugi poznani in nepoznani narodi, kateri niso imeli nikake omike. A dan danes so drugi časi in drugačne razmere. Vsmi narodi hrepajo po oliku in izobraženosti, katero so več ali manj tudi že dosegli. Če so nekateri nekoliko zaostali za drugimi, ni njih krivda. Politični odnosaji preteklih časov in posebno dolgotrajni in grozoviti turški napadi niso dopustili n. pr. našemu narodu, da bi bil z drugimi temoval v kulturi in omiki. Naši hrvatski narod sta bila vedno na brašku, vedno v krvavih bojih s krutim Turkom, dočim so drugi v miru in varnosti vse svoje moči prosvetili posvečevali. In sedaj, ko hočemo dohiteti kar smo brez naše krivde zamudili, se nam stavijo zapreke na vse strani in se nas vrhu vsega še psuje!

O le psujte nas! S tem nas ne boste zaustavili na poti omike in kulture, katero hočemo dosegči i mi v polni meri. Vedite, da prej ko bodo mirovali, dočler si ne priborimo popolnoma jednakih pravic z vami. Prednosti nočemo, le pravčnost zahtevamo. Oba naša deželna jez

kar je rekel minister pravosodja Gleis-pach ital. poslancem na Dunaju: *Jaz vam ne morem reči drugega, nego da vam svetujem, da se učite slovenski in hrvatski.*

Ta svet veljaj i nam. Tudi mi učimo se ne samo slovenski in hrvatski, ampak tudi italijanski.

To bode prvi korak do sprave in pomirjenja med nami.

Zavarovanje goveje živine.

II.

Korist in potrebo zavarovanja goveje živine spoznajo vsi kmetovalci; ni čuda torej, da se za nje zelo zanimajo. Ko se je ustanovilo enako društvo v Mirnu za silo, a v Biljah na podlagi društvenega drž. zakonika, prosili so tamk. duhovnike društvenih pravil ne le domaćini iz Goriškega, nego tudi Kranjci. Kakor kaže ustanovilo se bo še letos samo v goriški okolici okoli 12 takih društev, želeti je, da bi se tudi v gorah zasnovale take zavarovalnice. Ko pa vstopijo vsa ta društva v medsebojno zvezo se ne bo batiti kmetovalcu tudi, ako nastane v kakem kraju kužna živinska bolezni.

Posemezna društva so le šibka, ker razpolagajo le z malim premoženjem; letni dohodki znašajo komaj 200 gl., in ako pogine le par volov ostane društvo brez denarja in mora za tretje govedo, odškodovati kmetovalca drugačnim potom. Vse dragačno pa je v „zvezzi“. „Zvez“ ima namen združiti več posameznih društev, pripomoči jim k vesnemu razvoju ter jim pomagati v slučaju kake nesreče pri živini. N. pr. V zvezzi je 20 društev, pri katerih je zavarovano 4000 goved, a letni dohodki vseh društev znašajo lepo sveto 2000 gl. Pogine v katerem koli kraju govedo, katero je bilo zavarovano pri društvu, katero je član „Zvez“, plačajo vsa društva isto govedo z enakim prispevkom, n. pr. v. Vrtojbi pogine par volov, kateri so bili zavarovani za 300 gl.; vsako društvo, katero je član „Zvez“, pomaga domaćemu društvu plačati vole z prispevkom po 15 gl. Kako lepa pomoč domaćemu društvu — a kako majhen prispevek dragim društvom —

A društvom za zavarovanje goveje živine ni le namen odškodovati društvenike, ko se ponesreči živina, ampak tudi delati za povzdigo živinoreje ter pomagati kmetovalcem v gospodarskem oziru. Naša dežela je v gospodarskem oziru že zelo zanemarjena, ter mnogo zaostaja za drugimi deželami. Treba je dosti, dosti se storiti: A nekaj bodo v tem oziru pripomogla naša društva. V 10 letih nabere si lahko vsako društvo par tisoč goldinarjev, s katerimi se da domaćim kmetom veliko pomagati. V društvi za zavarovanje goveje živine steka se kmečki denar — torej naj isti denar pomaga kmetu v tem, da se nalaga edino le v kmečkih posojilnicah, katerih imamo hvala Bogu že štiri v goriški okolici.

Upamo, da se bo misel o zavarovanju goveje živine širila med našim ljudstvom; gg. duhovnike, učitelje in druge domoljube prosimo, da svetujejo

in pomagajo kmetovalcem pri snovanju novih društev ter o tem poročajo tudi „Primorskemu Listu“.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deputacija štajerskih Slovencev je bila radi celjske gimnazije pri Badeniju in Gautschu. Vsapek je še tajen, le to je gotovo, da ostane poduk dvoježičen. Vse kar so poročali razni nemški listi je izmišljeno.

Katoliški nemški poslanec Kaltenegger je pravičen mož. Dobro se še spominja vsak, kako se je bil svoječasno nepristransko potegnil za celjski slovensko-nemški gimnazij, dasi so ga nemški kričači radi tega prokleli. Pokazal je sedaj zopet, da mu je resnica nad vse. Nā nekem shodu je javno izpovedal, da so bili nemški poslanci že pred razglasom jezikovnih naredeb o njih dobro podučeni, ter da niso imeli ničesar proti njim. Seveda sedaj hočejo nemški kričači vse utajiti, a vrli poslanec svojo trditev še vedno vzdržuje.

Katoliški obrtni in delavski shod se je vršil v Solnogradu. Oglasilo se je nad 200 društev, ki so odposlala svoje zastopnike. Shodu želimo, da bi obrodil obilno sadu v korist delavskih stanov.

Hrvatski sabor je pričel zborovati. V predsedništvo večina ni izvolila niti jednega opozicionalca, zato je manjšina odločno ugovarjala takemu nasilstvu ter ostavila zbornico. Tudi na Hrvatskem se vlada po mažarskem vzorcu.

Srbski cerkveni kongres je moral pretrgati zborovanje in bode tudi razpuščeni. Mažarska vlada je zahtevala, da se na zboru razpravlja samo o tem, kar je ona določila. A večina kongresa ni se hotela ukloniti vladu v strogo cerkvenih zadevah. Taka je prostost v „liberalni“ Ogerski.

V ogerski zhornici zavladal je mir. Banffy vrgel je vsaki stranki nasprotnikov kost, da glode ob njej, med tem si pa za silo utrdi stališče. Kdo zna, pa zna.

Vnanje države.

Nemški cesar Viljem je obiskal ruskega carja. Temu obisku se pripisuje velika važnost, posebno v grško-turški zadevi.

Grško-turška pogajanja se vrše prav po polživo. Vedno je še vse pri starem. Sultan se vedno pomiclja, vlaže ne store odločilnega koraka, ubogo ljudstvo v Tesaliji pa trpi. Zadnja poročita javljajo, da je mirovna komisija odobrila vseh 13 členov mirovne pogodbe. Samo glede 6 člena se sultan še pomiclja, in se bode morebiti še tedne in tedne pomisljal.

Na Portugalskem so zopet začeli rogovileži ponosno dvigati glavo. Republikansko gibanje postaja vedno nevarnejše in preti vsak čas strmoglavit vladu.

V Bolgariji je bil obsojen bivši knežev pobočnik Boičev in njegova so-druža, ker so umorili ogersko pevko Aho Simon. V to vmazano zadevo zapletajo tudi kn-za samega. Lepe razmere.

vadil se je na grajščini, kjer je bil od mladih nog, težko bi jo bil zapustil. „Poznejša leta, ko se bom postoral; takrat se vama bom priporočil, ako me bosta hotela; sedaj ne morem iti od Somraka“. Tako je navadno odgovarjal Gričarju; nikakor se ni dal pregovoriti in je trdno ostal pri svojem sklepu.

Sreča navadno ni stanovitna; tudi Gričar je ni dolgo vžival. Prehiadil se je in pljučnica ga je spravila naglo pod zemljo. Veliko premoženje je zapustil ženi in edinemu otroku, tedaj komaj šestletni Marijanici.

Še dokaj mlada in bogata vdova je imela kmalu po moževi smrti veliko snubačev, pa vsacega je odločno zavrnila, kakor hitro je izvedela njegovo namesto. Priprosta pa poštena žena, plemenitega krščanskega srca, ni mogla in ni hotela pozabiti rajnega moža, s katerim jo je vezala vzgledna zakonska ljubezen. Sklenila je ostati vdova in živeti le Bogu in svoji mladoletni hčerki, Marijanici. Dala jo je nekaj let v samostan, kjer so jo pobožne nune dobro vzgojile in jo izučile v vseh za dobro gospodinjo potrebnih vednostih.

Leta so naglo pot-kala. Marijanica je zrastla v krepko dekle in pridno pomaga ljubljeni materi, ki ima nad njo veliko veselje in pazi na njo kot na pučico svojega očesa. Pa ne le mati, ampak vse ima rado krepstino, proti vsakemu v pravi meri prijazno Marijanico. Ni čula tedaj, da jo je tudi Peter Zlatič spoštaval bolj ko vse druge ljudi na svetu.

Cerkveni letopis.

Najnovejša okrožnica sv. Očeta.

Povodom tristoletnice smrti blaženega Petra Kanizija je izdal papež krasno okrožnico na vse škofe in vernike Avstrije, Nemčije in Švice, v kateri se obravnavajo posebno nastopne ščirki točke: gojitev znanosti, krščansko časopisje, verska šola in edinost katoličanov. Ker bo naš list doslovno objavil posamezne odstavke tega apostolskega pisma, navedemo za danes le nekatere najvažnejše točke. V prvem delu naroča sv. Oče vsem škofom, naj z vso vmeno goje znanosti, teologijo in filozofijo na prvem mestu, potem pa tudi lepe znanosti in umetnosti, lajkom pa polaga na srce, naj se pravočasno trudijo za pridobitev vseh znanosti, vseh njihovih napredkov in iznajdb, da se s tem prepreči nejevera in sovraštvo do cerkve. Vspehi znanosti, naglaša vrhovni pastir, služijo vsi v utrjenje in spopolnjenje vere. — Časopisje, posebno dnevnik, naj obrača vso svojo pozornost na krščansko ljudstvo in naj se pospešuje v krščanskih krogih, ker sicer ni mogoče uteči pogubnim in močnim navalom židovskega liberalnega časopisa. Časopisje je dandanes bolj ko kedaj poprej skoro jedino orožje, s katerim je možno braniti vero in hravnost nasproti krutemu sovražniku, kajti bero je učeni in priprasti, visoki in nizki. — Verska in sicer ne mešana šola, kar sv. Oče izrecno naglaša, v kateri same katoliške otroke poučujejo le katoliški učitelji nepopatenih resnic katoliške vere in je tudi pouk iz drugih predmetov prešinjen verskega duha, je največja potreba sedanjega časa. Končno pa sveti Oče z očetovsko ljubeznijo opominja katoličane k edinstvu. V boju za navedene nujne potrebe morajo prenehati vsi strankarski prepriki kakor še koli vrste, katoličanov vseh dežela in narodnostij mora biti prva skrb, da se doseže skupni smoter. V tem prekristnem boju pa bodi po želji sv. Očeta v bodrilo vsemu katoliškemu ljudstvu prekrasen vzgled blaženega Petra Kanizija.

Dopisi.

Iz Gorice. — Kdo izziva.

Dva duhovnika sta šla iz mesta. Srečata ju na poti komaj šoli odrasla otroka. Pozdrav je bil, da sta glasno zapela.... ščavi maleddetti. — To bo mladina, to bodočnost goriška. A to so otroci, na te se ni treba ozirati. Dobro! Hodi mo dalje. Pred nekaj dnevi pripeljal se je v mesto slov. duhovnik. Očitno na ulici gaje četorica „cvetu“ goriškega mesta psovala s „p... di un predi ...“. To niso bili otroci, bili so mladeniči.

Kdo izziva in sovraži Slovence priča nam škandal na Placuti, katerega v prvi vrsti niso vprizorili ne otroci, ne mladeniči, ampak — možje, dobro poznani gospodje.

Dosedanji organist na Placuti g. Bajt se je odpovedal svoji službi. Veselje je zavladalo v Izraelu, ko je obsvraženi „šklaf“ dal mesto pristnemu Ita-

III.

V nedeljo popoldne po onem dnevu ko so se naši žačanci peljali v Gorico, je stopil Peter Zlatič k svojemu gospodarju, grajšaku Somraku, in ga prosil nekaj denarja.

„Kaj pa boš rabil denar, Peter?“ se je zavzel Somrak.

„V Gorico pojdem malo pogledat, zato je dobro, da imam kaj okroglega pri sebi. Morda bom kaj potreboval; človeku se vse primeri.“

Somrak se je silno čudil, da hoči iti v Gorico Peter, ki vedno doma tiči. Nikakor mu to ni hotelo iti v glavo. Ni se branil, da mu je nekaj drobiža.

Peter, vesel, da je pri gospodarju tako dobro opravil, jo je mahnil narančnost proti Gričarjevi hiši.

Gričarica in hči sti bile same doma, ko je prišel Peter. Nisti se malo čudili pri Petrovem prihodu.

„Dober dan, mati Gričarica, dober dan, Marijanica!“ pozdravil Peter.

„Bog daj, Peter!“ odzdraviti obe.

„Kako je to, Peter, da si vendar enkrat prišel k nam?“ vpraša Marijanica

„Glej jo no, kaj res ne veš, po kaj sem prišel? Pomisli malo, Marijanica“. Pri tem je naročil merico vina.

„Kaj res ne moreš vganiti?“

„Ah, sedaj pa že vem! Obljubila sem ti, da ti bom nekaj kupila, kaj ne? Takoj prinesem.“

Dekle je odhitelo, pa se kmalu vrnilo in dalo Petru čedno podobico sv. Petra, njegovega patrona.

lijanu. Že zjutraj 1. avg. je nastopil novi organist svojo službo, orgljal je pri obeh mašah. A to ni šlo, da bi opustili tako lepo priložnost pokazati svojo „avito culturo“. Morala se je poslaviti „zmaga“, moralo se je ščavom na drug način povediti, da bo sedaj nov organist. To se je zgodilo popoldne.

Med tem ko je bila v cerkvi italijanska pridiga, se ve-praznem klopm in zidovom, se je zunaj pripravljil „narodni praznik“ — slovesno vmeščenje novega organista. Posamezne zastave so se pokazale.

Druhal pobalinov in pouličnjakov je čakala prihod preimenitne osebe. Slednjič se pripelje na vozu z enim konjem „slavljenec“. Pred krčmo onkraj mosta se voz vstavi in na svojih ramenih dvignejo moža iz voza v krčmo. Ko je bil čas, ga zopet dvignejo v voz. A konj ni bil vreden, da vleče „drago breme“, zato ga izprežeo in druhal sama potegne kočijo do — cerkve... Kaj se je pozneje godilo celo v cerkvi in v krčmi, ko je razpreženi človeški konj vročo, s krvo polito glavo hladil na studencu, in ko je nož bliskal, naj premišljajo oni, ki so nahajali druhal in vprizorili — za poštene ljudi na Placuti sramotni škandal. „Goriško budalo“ ga je izvestno veselo. Mi ne najdemo pristojnih izrazov, da bi po zaslugu označili tako početje. Kje je bilo redarstvo? S takimi ljudmi je-li mogoče živeti v miru?

Ko smo že tu hodimo še dalje. Iz gotovega vira vemo, da je neka lekarna v Gorici večkrat odrekla zdravilo — bolnici, ubogi revi, katera je dosedaj dobivala zdravnika in zdravila „ubogih“! Zakaj? Ker je Slovenka, ker so otroci v slov. soli. Kdo je to napravil? Ali je dotični lekarnar na svojo roko — ali je mogoče po višem ukazu? Za danes pribijemo le to na steno. Drugikrat pride na dan neusmiljeno z imeni.

Ali niso tudi Slovenci meščani, kateri nosijo bremena mesta? Tedaj pravico hočemo.

Meščan.

Iz Brkinskih hribov. Žalostnega srca spominja se naš Brkin bede in revlanskega leta, posebno ker se še danes nahaja v slabem denarnem stanju, da tu in tam še dolgov poplačati ne more.

Čast in hvala onim, ki so si prizadevali, da je naše siromašno ljudstvo dobito od vlade toliko potrebno podporo, posebno semena za pomladno setev. V prihodnje nam Bog ohrani naše polje, ki letos še nekaj dobro kaže izvzemši trto. Le sadja bo malo. In vendar so naši brkinski hribi prav za sadjerejo, saj rase sadno drevje bujno v vsaki grapici. Da bi se drevje le umno in pravilno oskrbovalo, cepilo in požlahtnevalo. In koliko veselje bi bilo gledati vse naše homce, obsajene s sadnim drevjem. Nekateri prični gospodarji si že prizadevajo v tem oziru, toda še vse premalo. Upamo, da se bode mlajši rod še živahneje oprijel sadjereje. Koliko stotakov bi potem naši Brkini shranili za samo sadje.

Opomniti pa moram, da smo Brkini tako slabo preskrbljeni s voznimi cestami. Mnogo bi se v tem oziru dalo in mo-

„Ah, kako je lepa“, je hyalil Peter ves prevzet velikega veselja, „kako si dobra, Marijanica!“

Pogovarjali so se o vsakdanjih rečeh.

Peter Zlatič je bil dobre volje. Pridno je pil in naročal merico za merico. Močna rebulja iz prijaznih goriških Brd mu je polagoma zlezla v lase. V takih razmerah se pa človek marsičesa domisli. Tudi Petru so vinski duhovi navduhili novo misel. Zahvalil je smodko. Tako mu je Marijanica prijazno postregla.

Peter dc tistega dne še nikoli ni kadil; naravno je torej, da ni znal dobro rabiti smodke. Vzel je prvo, ki mu je prišla pod roko, vtaknil debeli konec meje zobe in hotel na drobnem prižgati. Že četrta vžigalica je zgorela, smodke pa le ni

ralo zboljšati. Kaj pomaga ako ima Brkin še toliko blaga na prodaj, če se mu pa med vožnjo po dosedanjih slabih cestah vse pokvari. Dandanes se povsodi zboljšujejo ceste, a za naš brkinski kraj se je še prav malo storilo, izvzemši cesto v Trst. Tudi glede izobrazbe mladine gojimo še mnogo želja. Zato srčno želimo da nas obišče naš državni poslanec, ter skliče shod v Misliče, da mu potožimo naše rexe in potrebe.

Brkinski.

Od nekod. G. urednik! gotovo ste že mislili, da vaš biciklist že počiva kje v krtovi deželi, ker toliko časa ni bilo glasu o njem. Toda zmotili ste se. Vaš kolesar kolesal je daleč po širni Avstriji, ponujal se pri raznih nemških dirkah, a so ga povsodi zavrnili kot pristnega Slovencev. Zdrav in vesel sem se zopet vrnil v domovino, saj sem na vsem potovanju nosil seboj ono znamenito knjižico, tiskano v goriški tiskarni, ki izrečeno trdi, "kdo ta blagoslov pri sebi nosi, se mu ni treba batiti nobene nevarnosti". Bil sem torej popolnoma gotov, da se mi na potovanju nič hudega ne pripeti, sosebno ker sem liki lahkoverna žena živo veroval v čudodelno moč knjižice.

Toda kmalu se je razkadiła moja vera. Ko sem nedavno prikolesal na Ajševico, zgubil sem vse zaupanje v tisto pisanje. Nekateri mladeniči na Ajševici hoteli so se prepričati o moči čudodelne knjižice, ter so isto navezali petelinu na vrat in streljali v petelina. Ačasi je zapisano "kdo pa tega ne veruje, naj ta list enemu psu na vrat obesi in ga strelja, nobena krogla se ga ne bo prijela", se je po drugem strelu stegnili petelin vkljub na vrat privezani knjižici. Gospodar je klel, klel in preklinjal babo in tiskarno, jaz pa sem zgubil vso vero v čudodelno knjižico.

Toda ta kletev je bila le senca napram razsajjanju, ki sem ga čul v neki vasi gor. okolice prilikom volitve v gospodarski svet. Kdo vedno kolesari, marsikaj doživi. Tako sem tudi jaz slučajno prikolesaril k omenjene republike volitvam. Že v dolini čul sem krik in vrišč, razlegajoč se raz volišča, kakor da se ponavlja francoska revolucija. — Radovedno dovedla me je takoj na volišče. Da ni bilo v naši slovenski okolici menil sem, da sem med Nemci v Hebu na Češkem. In kaj je bilo. Domači dušni pastir udeležil se je volitve kot zastopnik cerkve. To pa ni ugajalo možu, o katerem so mi pravili, da pozna vso postavo ter nosi vedno "Klavžarja v žepu. Mož, postave" je hotel prodreti s svojo stranko ter postati načelnik. A ker domači duhovnik ni mogel biti zaupan, razlil je ves srd nanj, začel robantiti ter streljati sem in tja s "farji". Mož, napihnen kakor puran, je kričal le vedno naprej, oče pa mu je pomagal. Kakor toča vspali so se "farji" nad glavo dušnega pastirja. Mene samega je za mejo obhajala zona. Vspel zmerjanja pa bil je ta, da ni vdobil niti jednega glasu, ker so vti njegovi pristaši bili ogorčeni radi psovjanja dušnega pastirja. Mož je zgubil zaupanje pri svojih pristaših, jaz pa vanj in vse one, ki mu dajo potuh. In kolesaril sem proti domu žalostnega in potregega srca. Mož pa bi priporočil ker ima za to usposobljen glas, za nočnega čuvaja, ali za "protifarskega agitatorja" pri prihodnjih državnozborskih volitvah. Samo da ne bode imel smolo, kakor pri domačih volitvah.

Smolo so imeli tudi občinski čuvaji znane narodne vasi, katere so po že pretekli policijski urki fantje obkolili, ter jim prepovedali, da bi kmalu oglušili. Tudi "v imenu postave" si nista mogla pomagati, mora sta poslušati divje-romantično petje. Postava in policijska ura sti baje že danovo prišli ob vso veljavno pri mladini dotične narodne vasi. Jaz pa sem od daleč stal s svojim kolesom in prišel ob vse zaupanje v našo "nadebudno" mladino.

In tako g. urednik, bi Vam se nadalje klobasari, da bi nazadnje zgubil še zaupanje v svoje kolo. Tega pa vendar ne. Zato Vas srčno pozdravlja Vaš biciklist.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. — Preč. g. špirituval I. Erker je imenovan stolnim kanonikom. — Potres so občutili dne 3 t. m. po raznih krajih Notranjske. — V Adleščah in sosednjih občinah je pobila toča vse pridelke. — Vlak je povoziš tik pred ljubljanskim kolodvorom neko 30 letno žensko. — Na Laverci pri Ljubljani so otroci začgali poslopje Fr. Mlakarja. — Na Viču pri Ljubljani se je obstrelil 18 letni Rud. Plesko. Usul je v razgret topič smodnika, ki se dname in neprevidneža opazi po obrazu. — V Ljubljani se je neki trgovski pomočnik

po nesreči ustrelil v prsa. — Zlato mašo je daroval preč. g. Jož. Klemenčič, mnoholetni veroučitelj na ljubljanski pripravnici. — Strela je udarila v poslopje Iv. Trčka v Rovtah. Strela je ubila 7 goved, 2 prašiča, upepelila gospodarska poslopja ter 700 centov sena. Skodo cenijo na 10.000 gld. — Mrtyve so našli na cesti Antonia Gregorča iz Kamne Gorice. Vzrok je nesrečno žganje.

Na Stajerskem. — Častni kanonik in dekan preč. g. Iv. Bosina je bil odlikovan s zlatim križcem s krono za zasluge. — V Lučah je ubilo bruno Fr. Dolinarja, delajočega pri popravljanju cerkve. — Z drevesa je padel pri Sv. Jakobu v Slov. goricah Leopold Jager, ter se pobil do smrti. — V Hrušovanih na Muravi je 28 letni posestnik Prhal ubil svojo ženo, sam pa je skočil v vodnjak in se utopil. Vzrok je bila nezadostnost med mladim možem in staro bogato ženo. — V Mariboru našli so ljudje mrtvi trupli nekega vojaka in ženske osebe. — Velik požar je nastal pri kmetu Prosinjaku pri Ptaju. Ogenj je uničil poslopja petim gospodarjem.

Na Koroškem. — V Beljaku je bil dne 18. t. m. ustanovni shod katoliško-ljudskega in delavskega društva za Beljak in okolico. — V mestni farni cerkvi v Celovcu so zasačili dve ženski, ko sta z limanicami kradli denar iz nabiralnikov. — Razstavo cvetlic so imeli v Beljaku. — Višo dekliško šolo v Celovcu, radi ktere je bilo toliko hrupa v deželnem zboru, je v minulem letu obiskovalo 70 deklet. — V Žel. Kaplji so zaprli šolo zaveljo oslovskega kašča med otroci. — Pogorel je hlev posestnika Marušeka v farni vasi ob Prevaljah. Skoda je velika, ker je zgorelo vse seno in tudi nekaj krov. — V Pekštanju je dne 20. t. m. pri kopanju utoril vodja knezoškofove tovarne za žico. Bil je dober uradnik in zapustil ženo z otroci. — Pogorela je Orličeva bajta v Sepcu pri Grabštanju. Zgorela je tudi živina.

NOVICE.

Gorica.

Trideseti dan po smrti prevzv. knezonadškofa se je opravil v stolnici. Pontifikalno mašo in zadušnice je obavil kapitularni vikarij msg. Jordan. Udeležile so se sv. opravila tudi razne oblasti.

Prevzvišeni knezoškof dr. Missia kateri se je zdravil v Briksenu, se mudi sedaj kot gost celovškega škofa na planini Blatnici nad Brežami.

Prošnje za Alojzijevišče se sprejemajo najdalje do 20. t. m. Prošnjam se mora dodati: 1) zadnje šolsko spričevalo; 2) krstni list; 3) zapečateno priporočilo dušnega pastirja.

Opozorjamo tiste, ki so že poslali prošnje, pa niso priložili enega zahtevnih spričeval, da je nemudoma dopošljejo.

Umrl je v Ljubljani dež. poslanec in slovečki pisatelj Janko Krsnik, notar na Brdu.

Dr. Andrej Lisjak je 5. t. m. odšel v štajersko kopališče Rogatec-Slatino, ter se zopet vrne v Gorico dne 1. septembra.

Sodni svetnik g. Jož Gorup gre v zasluženi pokoj. Odlikovan je bil s vitežkim križcem Fran-Jožefevega reda.

— V pokoj stopi tudi okrožnega sodišča predsednik, dvorni svetnik Sbiša. Dobil je najvišjo priznalnico za vestno službovanje.

XII. skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. Slovesno in naudušeno je sprejelo loško mesto zborovalce družbe sv. Cirila in Metoda. Slovesni vsprejem se je vršil na mestnem trgu, kjer sta zborovalce pozdravila g. župan Niko Lenček in veleč. g. mestni župnik Tomažič. Ob 9 uri je daroval veleč. g. mestni župnik v župnijski cerkvi sv. mašo. Nato je sledilo zborovanje. Prvomestnik naudušen pozdravi zborovalce. Tajnik g. Žlogar poroča obširno o delovanju družbe. Nagašal je, da naše javno šolstvo še ni urejeno v duhu katoliške vere in narodne jednakopravnosti. Zato se mora bojevati naš narod in posebno še družba sv. Cirila in Metoda.

Blagajnik g. Koblar je poročal o premoženju. Dohodkov je imela družba 17.110 gld. 23. stroškov pa 20.634 gld. 57. kr. Primanjko je torek 3524 gld. 34 kr. ki so se pokrili s preostankom iz 1. 1895. V blagajni ostane še 3053 gld. 34 kr.

V odbor so bili izvoljeni vsi stari odborniki, le mestni dr. Vošnjaka je bil izvoljen g. prof. M. Petelin. Tudi nadzorništvo in razsodništvo je ostalo neizmenjeno.

Ob 1. uri je bil banket, pri katerem so se vrstile razne naukušene napitnice. Po banketu se je pričel koncert in živahnna

prosta zabava. Z večernim vlakom so se zborovalci razšli.

Dijaški shod. Med tem ko, oči vseh strani pritiskajo na nas sovražniki, moramo se veseliti pojavor, kateri nas oživljajo in jačijo v boju za pravo prostost in prospeh ljubljene naroda. Gotovo ne zadnji med temi pojavi je shod krščansko-mislečega dijaštvja, kateri je zbral v Ljubljano čez sto slov. akademikov, bogoslovcev in abiturientov. Količega pomena je ta shod za naš narod, bude bodočnost govorila.

Ako pomislimo, da je bil tu zbran cvet našega naroda, bodočnost naša, moramo z veseljem pozdravljati prvi dijaški shod in mu želiti naslednikov.

Pač tolažba za nas, da mladeniči polni ognja in vzorov si podajajo roke v skupno delo v blaginjo ljudstva, iz katerega so izšli. Saj bodo ti kedaj našredao razumništvo vseh stanov — voditelji naroda. Kdo jih je združil? Krščansko načelo. In to nam je porok boljše bodočnosti. Padla je tudi stena med svetnim in duhovnim razumništvtom. Očitno in slovesno, mladeniču neunštreni izpovedali so slov. akademiki zrazeni sovražnikov bogoslovcev — svoje krščansko prepričanje, katerega jim upamo, ne poruši vsečilišče, kakor jim ga ni prikršila gimnaziska vzgoja. Zato jim kličemo: Bog živi krščansko mislečo dijaštvu!

Narodna slavnost v Celju vršila se je sijajno. Dasi je celjski magistrat prepovedal vse javne obhode povodom otvoritve "Narodnega doma", je bilo navdušenje velikansko v notranjih prostorih in pri ljudski veselici. Slavnosti se je udeležilo nad 60 društev iz vseh pokrajin Slovenije.

Pripravljalni odbor za vseslovenski in istrskohrvatski shod se je v seji minoliči četrtek tako-le sestavil: Predsednik je gosp. dr. Šusterič, podpredsednik gosp. dr. Ferjančič, tajnik in blagajnik gosp. dr. Žitnik Načeloma se je odbor izrekel za to, da se shod vrši v prvi polovici septembra in da govori jeden štajerskih poslanec o štajerskih razmerah, jeden koroški o koroških, po jeden primorskem in istrsko-hrvatskih o primorskem, odnosno istrskih odnosa.

Mladi tatje. Zaprli so v Gorici radi tativne čestito družbo obstoječo iz 15 letnega Martinuzzija, ter 12 letnih Lebana in Fabiania. Je li ni to vseh poitaljančevalnih šol goriških?

G. Trampus v gospoški ulici je daroval 40 hlebov za vrtec v Pevmi. Bog plati!

Zgodaj peče, kdor hoče kopriva postati. Pretekli teden so zaprli 18-letnega vrtnarja Petra Fornazariča, ker je ukral 40 gld. nekemu kočičaju.

Strela je udarila v neko hišo v Podturnu. Škode ni napravila posebne.

Preskušnja gojencev tukajšnjega deželnega zavoda gluhenemov bode dne 14. avgusta od 9 do 12 ure predpoludne.

Zgubila je neka gospa v nedeljo od Solkana do Gorice grške molitvene bukvice, vezane v rujavem usnju. Kdo jih je našel, naj jih prinese do č. g. kaplana v Solkanu, kjer dobi 5 gld. nagrade.

V Šempolaju je imelo veteransko društvo iz Mavhinj veselico, pri kateri so sodelovali rodoljubi in rodoljubkinje iz Šempolaja in okolice. — Udeležba je bila obilna, prišlo je ljudstvo iz vseh bližnjih vasi. Predstava veselice se je obnesla jako dobro. Posebno je dopadalo občinstvu mešanega zobra lepo ubrano petje, katero se je moral ponavljati. Deklamacija, "Naš narodni dom", kakor tudi igra "Pol vina, pol vode," ste se prav izborni izveli. Sploh je bilo občinstvo zadovoljno s to predstavo, le škoda, da naše narodno ljudstvo se ne zadovoli brez plesa pri takih za ljudstvo ponujljivih veselicah.

V Ravnah pri Cirknem je bil velik požar. Pogorelo so 7 gospodarjem 11 poslopji, s shranjenimi pridelki vred. Pogorel je tudi cerkveni stolp; zvonovi pa so padli na cerkveni obok ter cerkev hudo poškodovali. Škoda je velika. Unelo se je po nesreči pri kuhanju.

V Trenti je letos videti malo hribolazev. Poljski pridelki so se v gorah letos prav slabo obnesli vsled dolge suše.

Tudi sadja bode prav malo.

V Soči pogrešili so 17. julija 82 let starega Andreja Kravanja. Ker so vedeli, da se je ustil pogledati še enkrat pred smrtno na planino za Grebom, kjer je živel poprej več let kot spravnik ali mlekar, iskali so ga dan za dnevom po gozdih za Bevčem okoli imenovane planine, pa zastonj. Se le 31. julija osledila ga je živina (drobnica) in potem so ga nasli pastirji na Goričici že na pol strohnelega. Ubogi starček je bil namreč

daleč zašel s prave steze, zalezel v Goričine strmine, kjer se je potem udrl v prepad. Ljudje so prišli do njega le na vrveh, na katerih so ga potem ven potegnili, da so ga mogli pogrebsti 1. avgusta v blagoslovljeni zemlji.

Zgorela je v Ajdovščini hiša kmeta Antona Černigoja. Škode je do 600 gld.

V Vrtovinu je strela ubila ženo Terezijo Nevreden, ko je nesla kosilo možu. Obležala je mrtva na mestu.

Obesil se je v Korminu kmet Janez Mušina. Zmešalo se mu je.

Veseli ples. Med plesom v predmestju gradičanskem sprli so se godeci, ter se začeli nabaviti s godali. Lep predmet za fotografa.

V Ločniku in okolici je toča nadreila mnogo škode.

Mesto učitelja za risanje na strokovni obrtno-nadaljevalni šoli za kamno-seke v Nabrežini je razpisano. Prošnje je dopolniti šolskemu odboru v Nabrežini do 15. t. m.

Kapela na Triglavu je dodelana. Slovesno blagoslovjanje bode v četrtek, dne 12. avgusta, ob 10 uri predpoludne.

V Logu so v nedeljo blagoslovili dva nova altaria v tamošnji cerkvi. Čast dušnemu pastirju, ki tako skrbi za lepoto hiše božje.

Za Alojzijevišče so poslali preč. gg. Jos. Maseri vikar 5 gld., Iv. Dermastia kaplan 10 gld., Karol Cigon župnik 4 gld. 50 kr., Janez Marušič kurat 15 gld., Ivan Kodre župnik 14 gld., č. g. Fr. Červ 5 gld., č. g. Jakob Pirih 5 gld.

Preč. g. župnik in deželnui poslanec Bl. Grča kot zbirko pri novi maši c. g. Ant. Glešiča na Osek u 25 m. 11 gld.

naj so izključeni, in vendar Avstriji skladajo milijone, katere tržaška gospoda berači od države. Svetovalec Goriup predlaga, naj se besedi „italijanske narodnosti“ izpustita ter dostavi: „Osebe, ki so avstrijski državljanji“. A znani Venezian odgovori: „Služabniki te družbe morajo znati italijanski. Kaj bi rekel g. Goriup, ko bi uradniki v njegovi vasi ne umeli slovenski?“ Torej Venezian vendar prizna, da so v tržaški okolici Slovenci in da morajo uradniki med Slovenci znati slovenski. Svetovalec Dolenec predlaga premembo, ki naj se glasi: „Avstrijski državljanji, ki so veči italijančini“. Toda tudi ta predlog je večina odklonila. Italijanski „Mattino“ vpraša povsem umestno: „Kaj bi rekli naši progresovci, ko bi na Dunaju izključili od velikih del delavce italijanske narodnosti? Ali ne vše družba, da kdor hoče biti pristojen v Trstu, mora biti tudi avstrijski državljan?“ Konjsko kopito se kaže posodi.

Strajki v Trstu. Socijalistični vodje so v Trstu vpravorili splošen strajk. Delavci vseh strok ostavili so delo. Dejavci hodijo trumoma po mestu, večjih izgredov dosedaj ni bilo.

Ker je policija zaprla voditelja Camberja, so delavci vpravorili nekako demonstracijo, da so po vseh tovarnah ostavili delo. Zbirajoče se okoli sv. Jakoba je razgnala policija in vojaštvo. Drugi dan so zopet pričeli delati. V petek večer pa je bil ves okraj pri sv. Jakobu sijajno razsvetljen, ter so plapolale tudi rudeče zastave, ker so izpustili iz zapora srodruga Camberja.

Ker so delo ostavili tudi pekovski pomočniki, batil se je bilo, da nastopi ponemanjanje kruha. Toda peki so se preskrbeli s kruhom od zunaj, nekaterim pekom je celo došlo preveč kruha. V nedeljo pa so pekovski delavci pričeli peči kruh v zadružni pekarni ter ga prodajati po javnih trgih. Tako nastane sedaj konkurenca med delavci in gospodarji.

Mi sicer ubogim delavcem iz srca privoščimo zboljšanjnih gmotnega stanja. A bojimo se, da bode, kakor navadno, tudi tržaški štrajk koristil le — socijal-demokraskim vodjem — delavec trpin pa ostane na cedilu.

Santomor. Zadnji smo poročali, da se je v Trstu umorilo 14 letno dekle, danes pa nam je poročati o 80 letnem starcu, ki si je v neki tržaški kavarni zavdal s strupom. Pač strašna bolezna sedanjega časa!

Velika nesreča se je zgodila v Ruščku v Bolgariji. V petek popoldne je razneslo v zrak tovarno bratov Ivanov, v kateri so izpraznjevali stare patrone. 22 delavcev je bilo na mestu mrtvih, 62 težko ranjenih, od katerih pa jih je 29 že umrlo.

Povodnji.

Mej tem ko je pri nas vladala suša in smo prosili dežja, je neprehenoma deževalo po Nižje in Gorenje - avstrijskem, Českem in Solnograškem. Na Dunaju je te dni neprehenoma deževalo, in Dunajčica, sicer majhna in neznačna rečica, je tako narasla, da so morali promet na nekaterih mostičih ustaviti. Voda se je razlila čez bregove ter poplavila cele okraje dunajskega mesta. Mnogo škode je naredila voda pri mestnih podjetjih, posebno pri mestni železnici. A tudi mesto samo ima velikansko škodo. Dunajčica je preplavila vse nizko ležeče ceste in trge na obeli straneh, nebroj družin je moralo iz svojih stanovalij, zapustivši svoje imetje valovom. Veliko hiš je v nevarnosti, da se vsaki čas sesnejo, ker je voda spodkopala temeljna zidovja. Narasle vode preplavile so tudi mnogo mest in vasi Nižje Avstrije, iz katerih so bežali ljudje na višje ležeče kraje. Nasipi in jezovi ob Donavi so deloma predrti, deloma pa kažejo velikanske razpoke. Le z največjo silo so mogli pionirji sproti mašiti luknje, katere je delata razlučena voda. Uttonilo je tudi več ljudi. Površno so cenili, da je nad 2000 oralov obdelane zemlje pod vodo.

Zelo je divjalo hudo urje tudi po Gorenje-avstrijskem. Vse vode so silno narasle, ter prestopile bregove. Posamezna mesta so bila popolnoma obklojena z vodo, tako da je vsak promet bil nemogoč. Narasle vode odnesle so neštevilno mostov, lesnih in kamenih. Švet ob obrežju rek je bil ves pod vodo. Železnice so morale ustaviti promet. Škoda je velika.

Vsled nepretrganega deževja je tudi Češko zadelo velika nesreča. Silno narasle vode so preplavile mesta in vasi. Uničeno je mnogo imetja, vsa letina in zgubljeno je tudi mnogo človeških življenj. Najhujše je divjala povodenj v me-

stu in okraju Trutnov. Po ulicah tega mesta je bilo videti mnogo uprav grozih prizorov. Nesrečniki so se borili z valovi, a niče jim pomagati ni mogel. Voda je odnesla tri sodnijske blagajne, v katerih je bilo nad 150.000 gld. Škoda na poslopjih, cestah in obdelanem svetu znaša nad 4 milijone. Starček, ki je hotel rešiti otroka iz valov, je z njim vred utonil. V zibelji je plavalo jokajoče dele, pogumni može so je rešili iz valov. Celo mesto pa je polno govorjenja o junaštvu sodnijskega adjunkta dr. Mallyja, ki je z nevarnostjo lastnega življenja otel 32 ljudem življenje. Drugega za drugim jih je plavajoč in do vrata brodč po vodi odnesel iz neke hiše, katera se je — ko je odnesel zadnjega — tudi res porušila.

Povodenj je bila grozna, kakoršne še ne pomnijo v tem stoletju. Presvitli cesar, kakor vedno, je tudi sedaj prvi priskočil nesrečnikom na pomoč. Podaril je iz svoje privatne blagajne za žrtve povodnji na Českem 30.000 gld., za Nižje-avstrijsko 20.000 gld., za Gornje-avstrijsko 5000, ter Išlu 1000 gld. Cesarska sama je v Išlu osebno nabirala darove za ponesrečence. Vlada je takoj vse odredila, da se polajša nastala beda. Presvitli cesar si je sam ogledal preplavljane dele dunajskega mesta ter bližnje okolice.

Vojške okrajne oblasti so dobile nalog, ukreniti potrebno v sporazumljenju s političnimi oblastmi, da se rezervisti iz poplavljene obsežja opuste letosnjih vojaških vaj, oziroma da se odpuste, ako so poklicani.

Kakor javljajo zadnje vesti, je povod voda že zelo padla.

Zaloga dežnikov in solčnikov.

C. kr. priv. krojni aparati

M. POVERA J

krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travniku
h. št. 22 nižje loterije.

Priporoča svojim rojakom na deželi in v mestu vsakovrstno manifakturno blago, gotovo perilo, dežnike, ovratnike, zavravnice itd. — Gotove možke obleke za vsaki stan po najnovejši pariški modi.

Blago prodaja tudi na meter tako po ceni, da lahko posluži vsakaterega in sicer za možke obleke do 80 kr. naprej, za celo obleko (3·20 m.) od gld. 2.50 naprej.

Sprejema naročila tudi za izdelovanje raznih oblek; odjemalcem blaga je prosto, si izgotoviti obleko tudi drugod.

Strelorode iz bakra v ognju pozlate najboljše iznajdbe kakor tudi vskovrsto enako popravo in pozlačenje priporočam po najnižjih cenah.

Posilja vsako blago dobro spravljeni in poštne prosto.

J. PIPAN & COMP.

slovenska tvrdka vstanovljena l. 1876

v TRSTU, Via Zonta št. 1.

velika zaloga kave, riža, južnega sadja in vseh vrst olja.

ddaja se le na debelo.

Prvi fotografski zavod

Antona Jerkiča

v Gorici

poleg škofije prevzame vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Neprekosljivo delo jamči.

Cene poštene.

Svečar J. Kopac v Gorici,

Solkanska cesta št. 9.

priporoča prečastitim cerkvenim oskrbištvam ter slavnemu občinstvu, garantirane pristne čebelno-vošcene sveče kilg. po 2 gld. 45 kr.

Za pristnost teh sveč jamčim z 1000 kron.

V Trstu ima zastop in zalogo mojih sveč g. IV. Lavrencich trgovec s cerkvenim orodjem in paramenti, Piazza Piccola za palačo municipija v Trstu.

Ima v zalogi tudi sveče za pogrebe.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreža tudi z jako ukusnimi jedili. Postreža in cene jako solidne.

Anton Kuštrin

v gospodski ulici št. 23, v hiši g. dr. Lisjaka,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svoje trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, Istarsko in dalmatinško. — Petrolj v zaboju. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajza. — Miljsveče prve in druge vrste namreč po 1/2 kila in od enega funta.

Razpošilja blago na vse kraje — Cena primerna. — Postreža točna.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840.

Zavod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnihi kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade društvenikom.

V 56 letnem obstanku se je pri zavodu zavarovalo:

101 800 oseb s 130,760.000 gld. kapitala in 825.000 rente.

Članom in njih pravnim naslednikom se je izplačalo 18,400.000 gld.

Na premijah (bonus) se je povrnilo 1,994.000 gld.

Kot zavarovanje za slučaj doživljaja in smrti se posebno priporoča.

a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovanec še živi, ali pa povrnil vse plačanih premij s 4% obresti, ako bi poprej umrli (Tarif II. H.).

b.) zavarovanje glavnice, ki se izplača kadar je zavarovanec dosegel določeno starost, ali pa takoj po njegovih smrti (Tarif II. G.).

Osnadna pisarna je na Dunaju I.

Wipplingerstrasse 30 (Janushof).

Zastop za Primorsko in Krajuško v Gorici. Via Ponte Isonzo.

NAJNIZJE CENE

G. LIKAR

v GORICI

sred Semeniške ulice proti Placuti na desni h. št. 10.

Velika zaloga

pisarniških n šolskih potrebščin.

Raznovrstna papir in papirnatih izdelki.

Knjige: molitvene, šolske, vpisovalne i. t. d.

ŠTUCNI PRACUNI

SVETE PODobe

Tiskovine za duhovnike in županije.

Tiskanje zasebnih tiskovin: računov, napisov i. t. d.

Posebnice (vizitke) 100 navadnih 60 kr.; finejih 70 kr.

Pergamentni papir za maslo zavijati.

Sviljen papir in peresa za umetne cvetlice.

Svetilke za veselice.

Olepšava in papir za rakve (mrtvaške trupe).

Sandet kon, zlepiti ubiti percelan, steklo i. t. d.

Črnilniki, ravnila, svinčniki, ročniki, peresa, pečatni vosek, oblati, ploščice, pisala, gobe, radirke, tinta, prah za tinto itd.

NAJNIZJE CENE

Kakor vsak trgovec, imam tudi jaz razna opravila, bodisi v mestu ali na deželi.

Pripetilo se je že večkrat, da so odjemniki odšli brez da bi si blago ogledali, ampak je potem tudi drugod kupili, in to le zato, ker mene doma ni bilo, in ne vedoč, da imam popolnoma zanesljivo osebje, ki vedno vestevedno in točno postreža kakor jaz sam.

Zato prosim slavno občinstvo, da se naj ne da motiti, ter naj se posluži, če bi mene slučajno tudi doma ne bilo, ker je postreža vedno jednaka in cene najnižje.

Z odličnim spoštovanjem
Edward Pavlin,
GORICA, Nunske ulice št. 10.
nasproti gostilne „Belega zajca“.

SAUNIG & DEKLEVA
V GORICI
v Nunski ulici št. 14-16.

Velika zaloga
šivalnih strojev
in
dvokoles
raznih sistemov kakor tudi iz BOMBUSA.
Lastna mehanična delalnica za popravljanje dvokoles in nikliranje.

Stev. 535 3-1
Ob.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA
zastavil II. četrteletu t. j. mesec v aprila, maja in junija 1896.
začne v
ponedeljek dne 13. septembra 1897.
ter se bo nadaljevala naslednje četrteke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavnice in ž njo zdržene hraničnice.
V Gorici, dne 7. avgusta 1897.

Oglas.

Na prodaj so knjige razne slovenske in nemške po nizki ceni.